Aanpak Aziatische hoornaar Gelderland: Resultaten en evaluatie

Marianne Meijboom- NBV
marianne.meijboom@bijenhouders.nl

NBV Studiedag Assen
29 november 2025

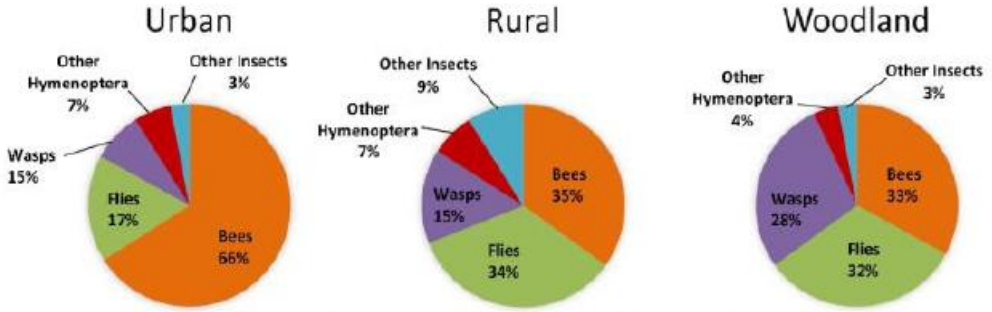

Adapted from Villemant *et al.* (2011) In: Fedele E., et al, 2019

Algemeen Dagblad 23 september 2025

Bij jongerencentrum The Border in Tanthof hing een groot nest met duizenden Aziatische hoornaars in een boom. Het nest viel van grote hoogte op de grond en brak in stukken, waardoor de 'reuzenwespen' agressief werden. © Nico Schouten

Jongerencentrum week dicht en speelplekken onveilig door Aziatische hoornaar: 'Imker riep: dangerous!'

Overzicht van aanpak

AH melding
- Meldingen komen binnen op waarneming.nl
- Contactpers. zet melding door in de app van de zoekgroep

Zoekgroep spoort nest op
- Plaatsen en monitoren van lokpotten
- Gebruik van zendersets
- Opsporing van het nest
- Doorgeven van gevonden nest aan bestrijder

Bestrijding van nest
- Bestrijding van nest met industriele stofzuiger vanaf de grond
- Invullen monititoringsformulier

Rapportage & evaluatie
- Rapportage van bestreden nesten
- Evaluatie met betrokkenen

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING

Netwerk van vrijwilligers

- Gelderland: 51 gemeenten/ 56 imkersverenigingen (40 NBV/ 16 IN)
- 2 aanspreekpunten contact met de provincie
- Coördinatoren per regio:
  - Veluwe
  - Achterhoek
  - Rivierengebied
- Elke regio onderverdeeld in 3 deelgebieden (elk deelgebied een zenderset met bruikleenovereenkomst (9 zendersets ontvangen van de provincie Gelderland):
  - Rivierengebied: Betuwe, Bommelerwaard, Nijmegen e.o.
  - Veluwe: Veluwe-Zuid, Veluwe-Noord, Veluwe -West
  - Achterhoek: Achterhoek Noord, Achterhoek-Oost en Achterhoek-West
- Elke Imkersvereniging een contactpersoon AH
  - Lokaal aanspreekpunt
  - Opzetten & coördinatie zoekteams voor opsporing nesten
- Voor elk opgespoord nest: Aanbevolen beloning van 50 euro voor zoekgroep (betaald door bestrijder)

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING

Bestrijding Aziatische hoornaar

- Contract met de provincie voor ruiming van 100 nesten @ 300 euro (2024: 161 nesten gemeld en 85% verwijderd)
- Tweemaal extra contract voor ruiming 60 nesten (120 nesten in totaal)
- 3 gebieden: Veluwe, Achterhoek, Gelders Riviergebied
- 3 bestrijders: Professioneel, semi-professioneel, imkersverenigingen

Voordelen:

- Korte lijnen tussen zoekgroepen / gemeenten en bestrijders
- Nesten worden snel (meteen/ vaak binnen een paar dagen) geruimd

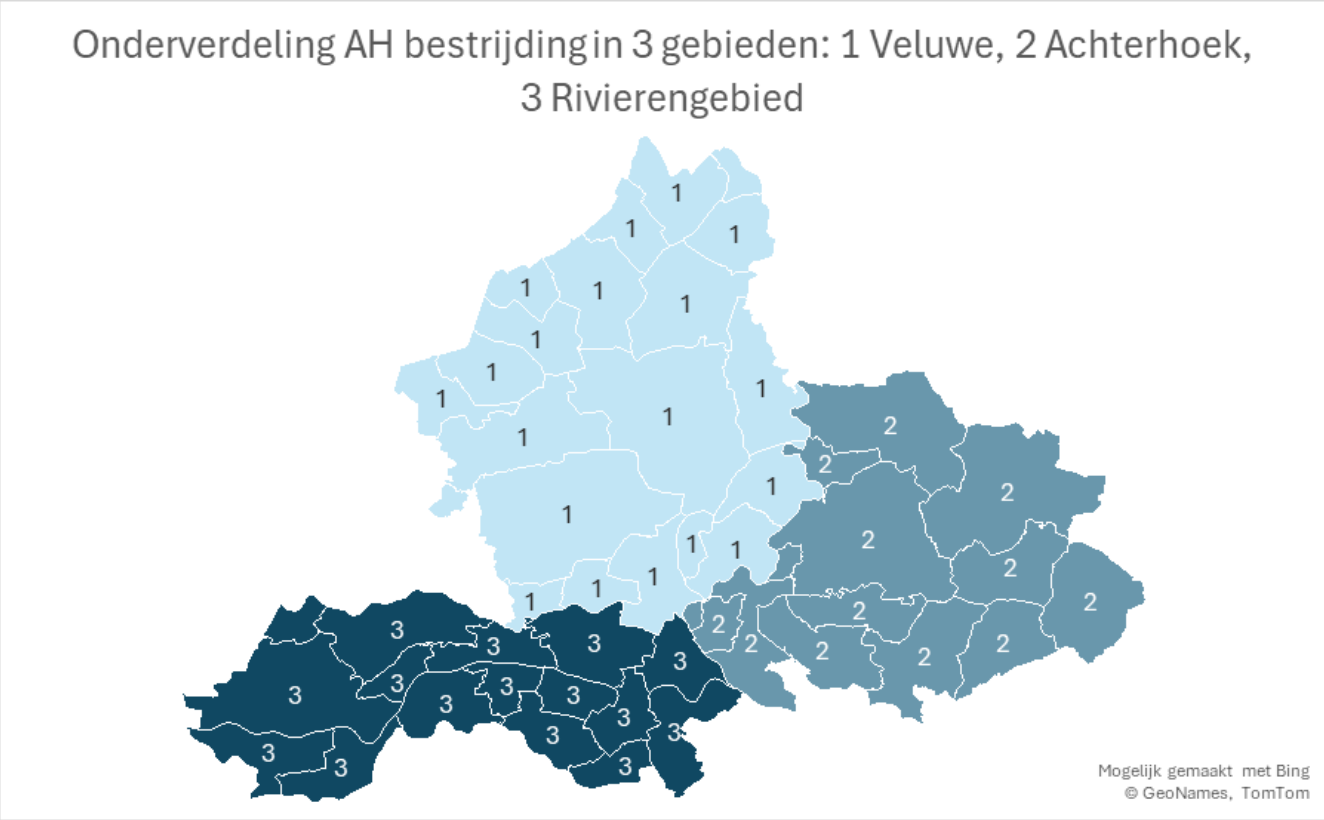

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING

Aantal AH meldingen in Gelderland in 2025

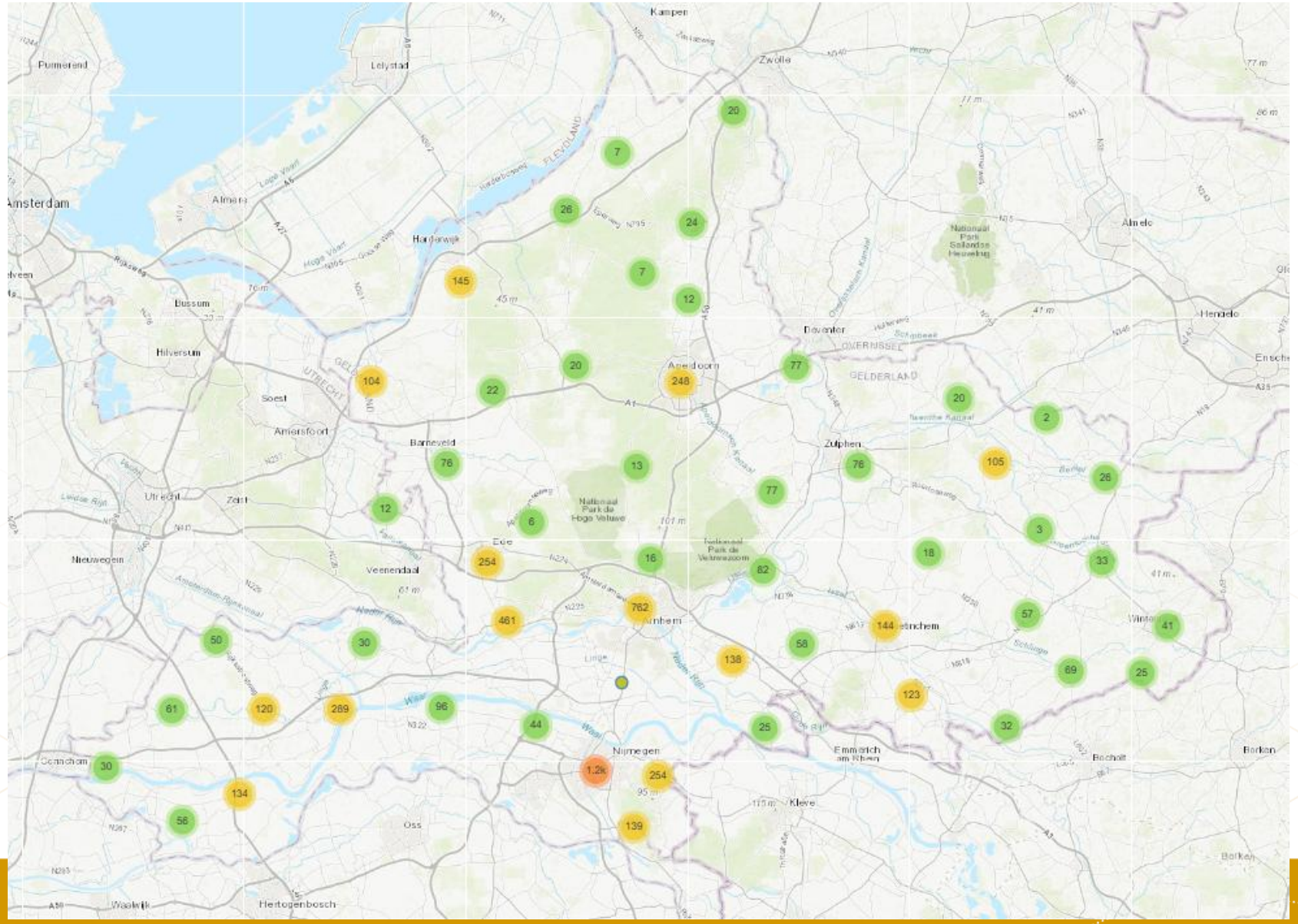

Data van waarneming.nl

Platform voor citizen science

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING

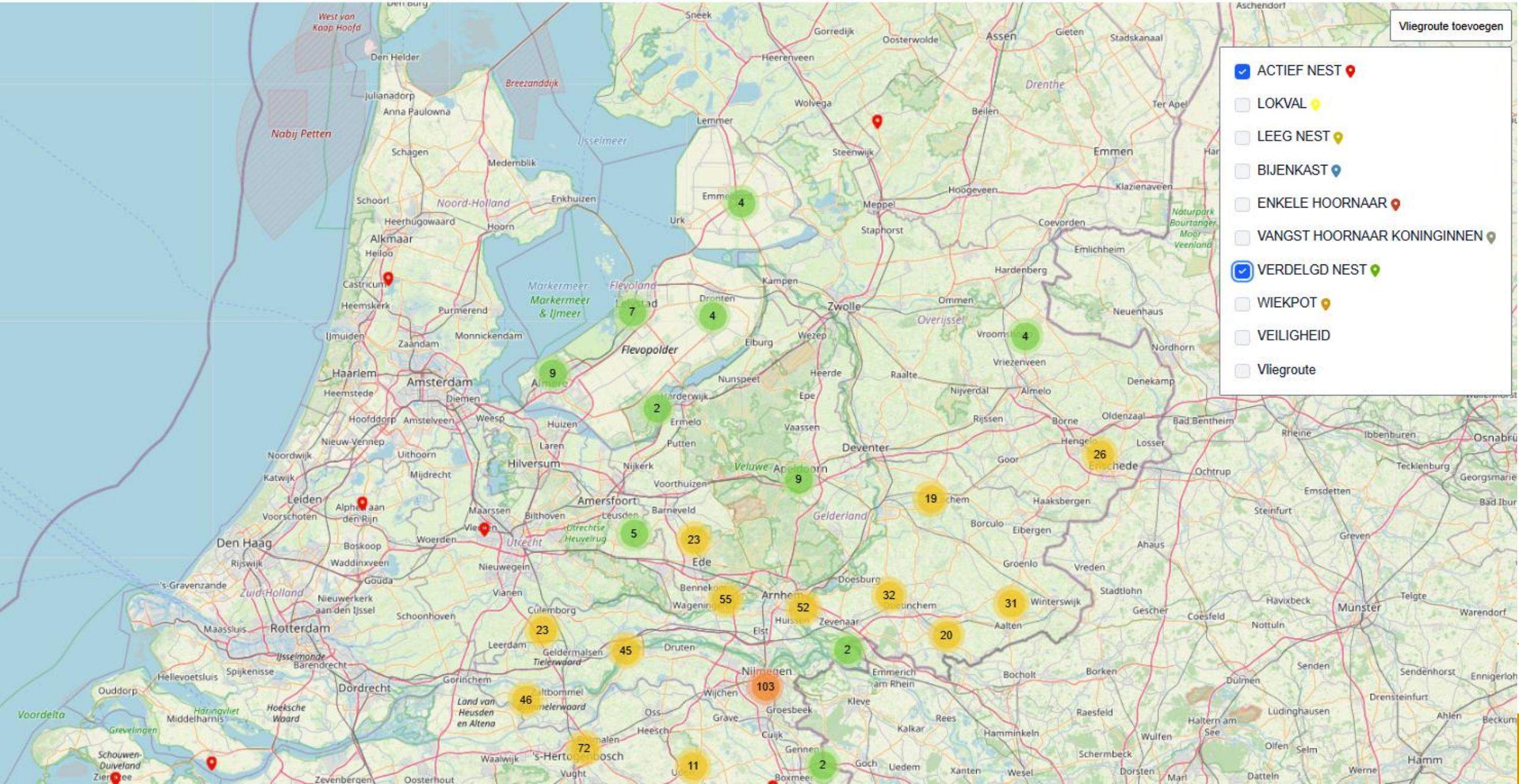
Vliegroute toevoegen
ACTIEF NEST
LOKVAL
LEEG NEST
BIJENKAST
ENKELE HOORNAAR
VANGST HOORNAAR KONINGINNEN
VERDELGD NEST
WIEKPOT
VEILIGHEID
Vliegroute
Amsterdam
Rotterdam
Den Haag
Utrecht
Arnhem
Nijmegen
Zwolle
Deventer
Amersfoort
Hilversum
Leiden
Haarlem
Alkmaar
Dordrecht
's-Hertogenbosch
Enschede
Apeldoorn
Ede
Almere
Emmen
Assen
Groningen
Leeuwarden
Lelystad
Flevopolder
Markermeer & IJmeer
IJsselmeer
Noord-Holland
Zuid-Holland
Utrechtse Heuvelrug
Veluwe
Gelderland
Overijssel
Drenthe
Nabij Petten
Voordelta
Land van Heusden en Altena
Naturpark Bourtanger Moor Veenland
4
7
4
9
2
9
26
19
5
23
55
52
32
31
23
45
20
2
46
103
72
11
2

Gebruik industriële stofzuiger

24

Primeur voor Achterhoekse hoornaar-bestrijder

- Effectieve & efficiënte methode
- Milieuvriendelijk
- Makkelijk aan te leren
- Goedkoper in gebruik dan hoogwerker
- Kan (bijna) overal komen
- Bestrijder hoeft niet gecertificeerd te zijn
- Nesten moeten zichtbaar zijn
- Nesten worden langzaam opgezogen (dus niet met de stofzuigerbuis nesten uit de boom stoten)
- Ontwikkeld door 2Best en Bee-hexagon

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING

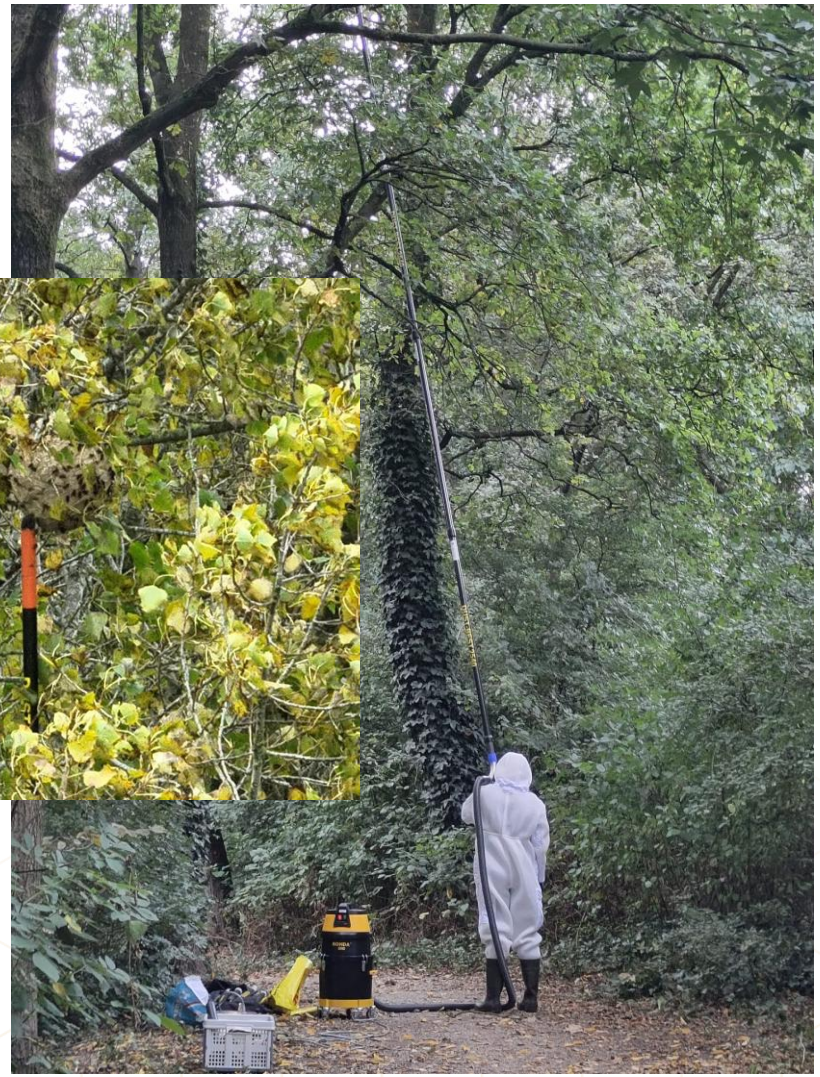

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING

Analyse weggehaalde nesten

Beschrijving	Data	Opmerkingen
Totaal aantal nesten geruimd (vanaf juli)	570	• 2024: 161 nesten gemeld en 85% verwijderd • 2025: 604 nesten gemeld op waarneming.nl (483 nesten na 1 juli; niet alle nesten zijn gemeld op waarneming.nl)
Totaal aantal nesten data beschikbaar voor analyse (monitoring formulier ingevuld)	380	
Gemiddelde hoogte (nesten hoger > 5m)	18	
Bereikbaar met auto	84%	
Locatie nest • Bebouwing • Landbouw • Natuur	 82% 6% 12%	
Grootte nest • Volleybal • Basketbal • Skippybal	 22% 26% 53%	

Overzicht gebruik stofzuiger

Beschrijving	Data	Opmerkingen
Gemiddelde tijdsduur (> 30 min)	83 min	
Bereikbaar met stofzuiger • Makkelijk • Gemiddeld • Moeilijk	 62% 16% 22%	Moeilijk bereikbaar: • Te hoog > 25 m • Te weinig steuntakken om buizen te leiden • Teveel takken • Moeilijk zicht
Gebruiksgemak • Makkelijk • Gemiddeld • Moeilijk	 76% 15% 8%	In augustus zijn de nesten compact en de inhoud is veelal slijmerig (veel jonge larven); gebruik van stofzuiger is lastiger: moeilijker in te prikken en sneller verstopt
Last van hoornaars op de grond • Agressieve hoornaars • Gemiddeld • Relatief kalm	 12% 21% 67%	In september worden de hoornaars feller en ruikt de stofzuiger naar hoornaars.
Ontstaan rednesten	6%	Niet altijd bekend
Omstanders gestoken	4%	
Klachten	5%	Nesten die uit de boom vallen/ ontstaan rednesten / overblijvende hoornaars

Tips & handigheidjes

- Val met een stukje broed na weghalen nest om de nog rondvliegende hoornaars weg te vangen
- Buizenset raakt van binnen besmeurd- regelmatig schoonmaken
- Neem haspels mee; vaak mogelijk elektriciteit te verkrijgen-aggregaat is zwaar
- Kruiwagen kan handig zijn in landbouw/ natuur gebieden om de stofzuiger/ aggregaat te vervoeren

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING

Vergelijking organisatie van bestrijding- overwegingen

	Professionele ongedierte bestrijder	Semiprofessioneel (stichting/ eenmanszaak)	Imkersverenigingen
Weghalen van nesten in spouwmuur	+++ (kan bestrijdingsmiddelen gebruiken)	-	-
Professioneel voorkomen	+++	++	+ (verzekering?)
Afsluiten van contracten	+++	+++	+
Verantwoordelijkheid voor ruiming van nesten	+++	+++	++ (komt vaak op dezelfde vrijwilligers neer / frustratie)
Verbrede inzet voor beheersing AH (opsporing nesten, informatievoorziening, fondsenwerving)	-	+++ (stichting)	++ (alleen imkers)
Intrinsieke motivatie verwijderen nest (extra moeite / tijd nemen/ meer nesten dan in contract)	+ (winstoogmerk)	++/ +++	+++
Verzamelen van data / leerproces	+	++ / +++	+++
Delen van kennis & samenwerking	+	++ / +++	+++

Conclusies

- Stofzuiger is effectief en efficiënt:
  - Nest moet zichtbaar zijn
  - Bij nesten tot 25-30 m
  - Bij nesten in bomen met voldoende steuntakken
  - Geen regen / windkracht < 3
- Andere methoden blijven nodig voor o.a. hoge nesten (hoger dan 25-30 m)
- Opvolging van melding en opsporen van nesten door zoekgroepen is cruciaal
- Werken met professionele bestrijders/ semi-professioneel (of stichting) en/ of imkerverenigingen hebben allen eigen voor- en nadelen
- Belangrijk om te investeren in goede relaties onderling, met zoekgroepen, provincie, gemeenten en terreinbeheerders
- Zorg voor korte lijntjes met zoekgroepen, gemeenten en terreinbeheerders voor toegang tot locatie en hulp bij afzettingen indien nodig

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING

Met dank aan:

Coördinatoren verschillende regio's:

- Achterhoek: Jan Spronk: j.spronk@kpnmail.nl
- Gelders Riviergebied: Peter Aben: peterjt.aben@gmail.com
- Veluwe: Henk de Haan: penningmeesterveluwezoomede@gmail.com

Bestrijders verschillende regio's:

- Achterhoek: Martijn Hengeveld Ongediertebestrijding: info@martijnhengeveld.nl
- Gelders Riviergebied: Harrold van der Meer: harroldvandermeer@hotmail.com; Rob Welschen en Frans Peters
- Veluwe: Jan van de Kieft: jgvandekieft@kliksafe.nl; Martijn Bosch: info@mboschbeheer.nl

Zoekgroepen Aziatische hoornaars:
https://nbv.procurios.site/netwerk-aanspreekpunten-en-contactpersonen

Nederlandse Bijenhoudersvereniging: https://www.bijenhouders.nl/
Imkers Nederland: https://www.imkersnederland.nl/

NBV
NEDERLANDSE BIJENHOUDERSVERENIGING